

סימן א

זמן נשים לעצמן והאם אנשים צריכים לצאת

שומונת מוציאה אותם גם בברכת המזון אפילו לתחילה מה אין לו אשה אחת להוציא איש אחד מותר רק אם הוא עם הארץ עיי'ש. וכן כתוב הב' ב' באורה חיים סימן תרפ"ט שלדעת הרא"ז שנשים מוציאות אנשים בברכת המזון משכחת לנו דasha מוציאה לאנשים לאנשים היכא דaic'a ג' אנשים ואשה אחת להאנשים מצטרפים לזמן וואהשה יכול להוציאו אנסים בברכת המזון דעתך הקפidea בחרוף עכ'ל, וכל שכן כשהאלו ג' גברים עם ג' נשים יכולה אחת מהן למן עברו כולם לדעה זו הרי שראונים אלה לא חשו לקול באשה לעניין זמן, והגם שאנו חנו פוסקים כדעת הרמבי'ם בהלכות ברכות פרק ה' הלכה א' והטור באורה חיים סימן קפ'יו שנשים אין מוציאות אנשים בברכת המזון והוא הדין ביוםון וזה מפני שאין חיבות אלא מספק, אבל לעניין קול באשה גם הם יודו והוא קל וחומר מגילה שנשים מוציאות גברים לדעת ויש לחוש טפי. ומה שכתב בנומיי יוסף למסכת מגילה דף ד' עמוד א' שנשים מזמנות לעצמן משות פריצותא דשכיה בסעודה שכורות אבל קריית המגילה קודם סעודה היא וליכא שכורות עכ'ל ולפי זה זימון אינו קל וחומר מגילה, שם לא מיריד לעניין קול באשה.

ולhalbכה קייל נשים מזמנות רשות כי זימון הוא מדרבנן לדעת רוכב הפסיקים שלא כהרא"ז הובא בטור סימן קפ"ח ועיין בספר בני ציון על אורח חיים חלק ג' סימן קצ'יה אות א', וחכמים לא חיבו אותן בזמן ומילא האיש לא נתחייב לזמן עמו אףלו אם הן מזמנות וגם לא אורח ארעה שאיש היה תלוי בנשים, מכל מקום אם רוצה לענות לזימון שלזן מהכיathi שהיה אסור וכן ראוי באחד מספרי קיצור דיני נשים בשם הגרש"ז אויערבאך

ב'ז, אדר תשנ"ד

שמעתי טוענים שגברים צריכים לצאת מן החדר ולא לשמע נשים המזמנות לעצמן ואני יודע מניין להם, אבל אם איתא נראה שהוא לפי ספר המאורות במסכת מגילה דף י"ט עמוד ב' שהביא מבעל העיטור שנשים אין מוציאות אנסים בקריאת המגילה ופרש שהטעם הוא משום פריצותא דומיא דזמן נשים עבדים וקטנים יתוד, ובספר ארחות חיים העיטור שהטעם הוא משום קול באשה ערוה ואינו הלכות מגילה את ב' ובכלבו סימן מ"ה כתבו בשם העיטור שהטעם הוא משום קול באשה ערוה ואינו בספר העיטור שלנו. וכותב בספר המאורות, לסבירה זו מה שאמרו אשה מברכת לבולה דוקא לבולה אבל לא לאיש דעתם משום פריצותא שהרי אמרו קל באשה ערוה וכמה הרחות ראויות לעשות בין אשה לאנשים אחרים אפילו בשאלת שלום כל שכן בדברים אחרים עכ'ל ולפי זה אין לגברים לשמע זימון של נשים. ומכל מקום תמה להורות כן כיוון שאנו מפורש בעיטור לעניין זימון ובספר המאורות עצמו דזה דודק באבדים עם נשים אמרין דחיישין לפריצותא וכו' אבל בנשי אחורי לא עכ'ל, והרבה יש לחלק בין קריית המגילה לזמן, ואפילו בקריאת המגילה רבו החולקים על העיטור וגם בה"ג לא פסל נשים למקרא מגילה דף 226 ממשמע שסביר כב'ג ועיין בשווית בני בניים חלק ב' סימן י'.

ולא נתפרש בראשונים לאסור לאייש לשמע זימון נשים אלא דוקא להשלים עמהן לג' אסור. ובריטב'א הלכות ברכות פרק ז' הלכה ב' מפורש להיתר, שכתב אשה מברכת לאיש על ידי זימון וכו' עכ'ל והוא לפי שיטתו שנשים חיבות בברכת המזון מדאוריתא, ומה שכתב על ידי זימון עכ'ל פי' שכיוון

במطبع הברכה אף על פי שנשים מוציאות אנשים
מדאורייתא לשיטו.

ואין כן דעת ספר המאורות במקצת ברכות דף מ"ה
עמדו א' אלא שאיש יכול לזמן עברור חברות
נשים, שכותב היכא דהו עשרה קטנים ואחד גדול
עםיהם וכן נשים נראה לומר דהגדול מביך נברך
אלקינו בשכילים דכיוון שהוא אבל עמהן דחיב בברכת
המזון יכול לברך בשכילים וכן יכול להוציאם בברכת
היום עכ'יל ובספר האל מועד שער ברכות דרכ'
שבעיעי נתיב א' בדף ק"ז עמוד ב' כתוב כן בשם רבינו
אברהם. והנה ספר המאורות לשיטתו במקצת ברכות
דף כ' עמוד א' שברכת המזון בנשים הוא ספק
דאורייתא ושלא כשיטת הריטב"א, ובאוור מחלוקת
הוא כי במשנה שם אמרו נשים ועבדים וקטנים אין
מוזמנים עליהן עכ'יל פ"י שאיןם מצטרפים להשלים לג'
ביחיד עם אנשים, וככՐיתא שם עמוד ב' אמרו נשים
ועבדים וקטנים אם רצוי לזמן אין מזומנים עכ'יל פ"י
שאיןם מצטרפים לזמן אפילו אלו עם אלו ובאוור
בגמרא שהתבעם הוא משום פריצותא. ולפי הדעה
שנשים חייבות בברכת המזון מדאורייתא על כרחך
טעם המשנה שאינן מצטרפות עם אנשים הוא משום
פריצות כמו בבריתא, וכן כתוב הריטב"א בהלכות
ברכות שם נשים חייבות בברכת המזון מן התורה
ולפיכך אשה מברכת לאיש על ידי זימון וכו' אבל
אין מצטרפות עם הזכרים להשלים להם לזמן משום
פריצות עכ'יל.

מה שאין כן לפי הדעה שחייב אשה בברכת המזון
הוא ספק דאוריתיה או אפילו הוא ודאי אלא
שאין ברכותיה שות לשל איש, במשנה אמרו שאין
מצטרפות עם אנשים כיון שאין חיבור שווה ואילו
טעם פריציות לא נאמר אלא בברייתא לבראך מה
נשים ועבדים אינם מומנים אלו עם אלו למורת שחיזובם
שורה. ועיין במסכת ערכין דף ג' עמוד א' בפרש"י
שנשנים אועבדים אינם מצטרפים לזמן עם אנשים
לפי שישangan מה שאין בנשים ועבדים שאין
הנשים אומרות ברית וכרי עכ"ל ופרש באור זרוע
חלה ב' סימן שס"ח שטובר שחיבות בברכת המזון
מדאוריתיה אלא שאין ברכותיהם שות לשל אנשים,
ואילו במסכת ברכות פרש"י בבריתיה שם רצוי אין
מומנים שאין קביעות נאה משום פריצותה בין דנסים

(שליט'א) [צ'יל] שם נשים מזונות יכולם האנשים להישאר שם ולענות לזמן.

ומה שכתב בספרו אחד שנשים רשויות לזמן לעצמן
אבל לא נהגו כן כשנמצאים אתן גברים, אינו
モוכן כי למנהג הדורות נשים אין מומנות כלל כמו
שכתב בעורך השלוחן בסימן קצ"ט שלא שמע מעולם
נשים מומנות, ואילו לפי המנהג חדש משאכזת נשים
לזמן או מומנות בין יש שם גברים או לא, וצריך
לומר שמיידי באם אכן ג' גברים וגו' נשים שאו
מותר לנשים להתחלק ולזמן לעצמן שמל מקום לא
נהגו כן אלא יצאות בזימון הגברים. והנה המנהג
שחידשו נשים לזמן איינו בתורת חזוב לע"ז שהרי
בשלוחן עירוב סימן קצ"ט סעיף ז' נפסקה ההלכה
נשים מומנות רשות, אלא הן מומנות בתורת רשות
ונפקא מינה שאינן צריכות לזמן תמיד ומכל מקום
אם זימנו ג' פעמים רצופות هو הכל מנהג וחיבות
בזימון ועוד עיין בכתבי בנים חלק ב' סימן י"ט לעניין
תפלת ערבית רשות.

ורק יש לבאר באיש שסעד עם ג' נשים האם יכול לזמן להן או שדווקא אחת מהנשימים תזמן והוא עונה. הדבר חלוי בחלוקת הראשונים, עיין בריטב' א' בהלכות ברכות שם שכותב נשים מומנות לעצמן וכן יוצאות בברכת האיש שמצויה אותן זימון בוכרים וולתן וכי' וכן אם אין יוצאות לבך זכר מברך להן שלא בזימון עכ'יל ולא מא רך אם יש זימון בגברים וולתן מה שאין כן איש בודד לא תזמן עברו ג' נשים, ונראה טעמו שטובר דדומה לצרוף לג' כי כיוון שהאיש הוא המזמין ולא היה יכול לזמן אל מל אלא הנשים לכון צרופו ניכר. והritis' א' לשיטתו במתכת מגילה זף ד' עמוד א' ובמגואר בר'ין שעל ר'י'ף שם זף י' ט' עמוד ב' והובא בבית יוסף בסימן קצ'יט שאנשיהם ונשים אינם מצטרפים לג' מפני שעל ידי צרופם יש שינוי במתבע הברכה بما שיכולים לזמן, מה שאין כן אם יש ג' נשים אין שינוי במתבע הברכה על ידי צרוף הנשים ואין צרופן ניכר, וכך נהי שאין שינוי בזימון מצד הנשים כיוון שהן ג' ויכולות לזמן בעלדיינו מכל מקום מצד האיש והו שינוי כי לא היה מזמן בלעדיהן וכן לדעת הריטב' א' אחת מהג' תזמן ולא הוא. וכן להפרק אם אכלו ג' גברים ואשה אחת או אחד מהם יזמו ולא היא כי בשביילה هو שינוי

במסכת עריכין ולכך אין משלימים אלו עם אלו לזמן, אלא על כרחך בא לתוסיף שאפילו ג' עבדים וג' נשים אין מומנים יחד משום פריצות. ובאמת כן מושמעות הבריתא נשים מומנות לעצמן ועבדים מומנים לעצמן נשים עבדים וקטנים אם רצוי אין מומנים יחד עכ"ל שאותם נשים ועבדים שמומנים לעצם דהינו שיש שם ג' נשים וג' עבדים אם רצוי לעשות חברה אחת אינם עושים. וудין קשה לפרש"י תיוקן לנשען אינו מוציא את הנשים ואשה אינה מוציאה את העבדים כיון שאין ברכותיהם שות ומי לא נשים מומנות לחוד ועבדים לחוד ולמה הוצרכו לטעם פריצות, ורק לומר שכיוון שאכלו ג' שברכותיהם שות מצטרפים עמהם לזמן גם ג' אחרים שאין ברכותיהם שות ואין hei נמי כל אחד יברך ברכה שנייה בחיובו.

הו יצא לע"ז לפי מה שאנו פוטקים שנשים חיות בברכת המזון מספק אם כן לא נאמר טעם פריצות בחרוף אניות עם נשים ושלא קריטב"א, וכיון שבספר המאורות ואול מועד התירו בהדייא ולא נמצא מי שאוסר זולת הריטב"א لكن הכל נקטין שモתר לאיש שסעד עם ג' נשים להוציאן בזמן. העולה לדינה לע"ז, א) אשה אחת ושני גברים או להפוך אינם מצטרפים לזמן. ב) שלש נשים שאכלו עם איש אחד או שתי אוזי הנשים מומנות והגברים יכולים לעונות או איש יזמן להוציא הנשים. ג) שלש נשים שאכלו עם שלשה גברים יוצאות על ידי יזמן הגברים או מחלקות ומומנות לעצמן. ד) אשה אחת שאכלה עם ג' גברים אינה מומנת לחוזאים אבל המאורות כפסק הרמב"ם והשולחן ערוך ושלא בספר המאורות וכן איש הזמן עברו י' נשים לא יזמן בשם. ו) נשים מומנות לעצמן רשות וגם מי שאינה נהגת כן רשות לזמן, ואם נהגה כן ג' פעמים רצופות בלבד מאורות שלא היו שם נשים לזמן אוזי קבועה עליה כחובה אם לא התנה שモנת kali נדר.

יהודית הרצל הנקיין

בין דמשכבר זכר דעכדים בקטנים עכ"ל ונמצא שטעם פריצותא נאמר רק לגבי הבריתא שאסור לעבדים לזמן עם נשים וקטנים. ורק קשה ברבנן יונה במסכת ברכות שהביבא גרסה אחרת בפרש"י דנשים אין מטרפות לזמן ואכלו עם בעליהם משום דאין חברתו נאה עכ"ל הפך פריש"י במסכת עריכין, ועיין בשיטה להר"א אלשביili שם ובדף כ' וצ"ע, והאחרונים לא העירו בו עיין במשנה ברורה סימן קצ"ט סעיף קטן י"ב.

וכן כוונת הרמב"ם בהלכות ברכות פרק ה' הלכה ז' שאין פריצות אלא לצורך עם עבדים, שכabb נשים ועבדים וקטנים אין מומניין עליהם אבל מומנית לעצם ולא תהא חברה של נשים ועבדים וקטנים מפני הפריצות אלא נשים לעצמן ועבדים לעצם או קטנים לעצם עכ"ל הרי שכabb בב' בבות ודייק לכחוב שלא תהא חברה של נשים עם עבדים משום פריצות, מה שאין כן חברה של בני חורין ונשים שרי משום פריצות ורק אין משלימים אנשים עם נשים לג' כי אין חובם שווה.

וכן כתוב בספר המכמת במסכת ברכות שם, נשים ועבדים וקטנים אין מומניין בעליין פי' שלא בני חיובא נינחו כאנשים וככו' ספק אם חיבות מדורייתא או מדרבנן ואנשים חיבות מן התורה עכ"ל ולא משום פריצות. ועוד כתוב בספר המכמת דנסים ועבדים אפיקו אם רצוי לזמן אין מומניין משום פריצותא כלל' כדי להרחיק שלא לעשות מסיבה של נשים ועבדים עכ"ל ולפי זה אסור להם לזמן ביחיד אפילו אכלו ג' עבדים עם ג' נשים, וכן ממשעב בספר ההשלמה וכן נראה מלשון הרמב"ם ולא תהא חברה של נשים ועבדים וככו' עכ"ל שימוש בכל עניין וכן כתוב המגן אברהם בסעיף קטן ד'. ויש להזכיר כן גם לפרש"י במסכת ברכות דף מ"ה שם, כי מי איריא פריצותא תיפוקן לנו שברכות העבדים והנשים אין שות כי לשיטתו עבדים אינם אומרים על שהנחלת לאבותינו ונשים אין אומרות על בריתך שהחתמת בברונו כמו שפרש